

ALPO - hanke, syksy 2008

Aika: 25.-26.9.2008

Paikka: Helsingfors Arbis, luokka 13,
Dagmarinkatu 3, Helsinki.

Risto Hotulainen
risto.hotulainen@helsinki.fi

Department of Teacher Education / Special Education

<http://bulsu.helsinki.fi/~hotulain/>
(tulostettavissa ti 1.10)

Esityksen sisältö

- Teoreettista taustaa (minäkäsitys & itsetunto)
- KTA – mittarin yleisesittely
- KTA – tuloksia
- Aikaa kysymyksille

2

I Minäkäsityksen määrittelyä

...ei ole yhtä yleistä määritelmää eikä selvää sääntöä
miten käsitteitä käytetään

- Helposti sekoitetaan jopa minäkäsitys ja itsetunto
- Ongelmana teksteissä pääasiassa käsitteiden kirjo
- a) Minäkäsitys =
→ minä, minäarvio, minäkuva, identiteetti, minätietoisuus
- b) Itsetuntoon =
itse, itsehyväksyntä, itsekunnioitus, itsetuntemus, itsearviointi,
yleinen minäkäsitys, itsearvostus

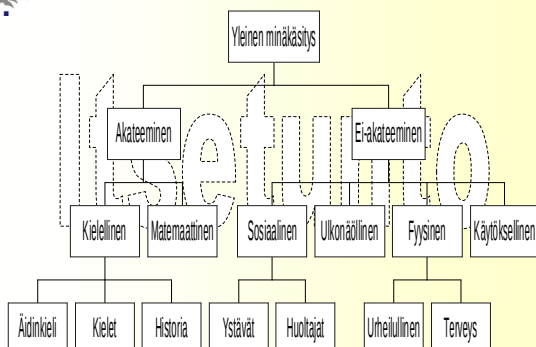
3

Minäkäsitys; pohja tavoitteelliselle käytökselle

- muotoutuu ohjatessamme toimintaa
- miten tulkitsemme kokemuksemme vaikuttaa
minäkäsitykseen joka taas ohjaa toimintaa
- käynnissä jatkuva itsenmäärittelyprosessi, jossa ympäristön
kannustimet ja tuki, erityisesti läheisten ihmisten antama,
ovat keskeisessä asemassa.
- Ihmisellä on luonnollinen tarve yrittää selvittää mikä ja millainen
hän on. Taustalla tarve myös testata itseensä liittyviä
hypoteeseja ("Olen hyvä poika").

4

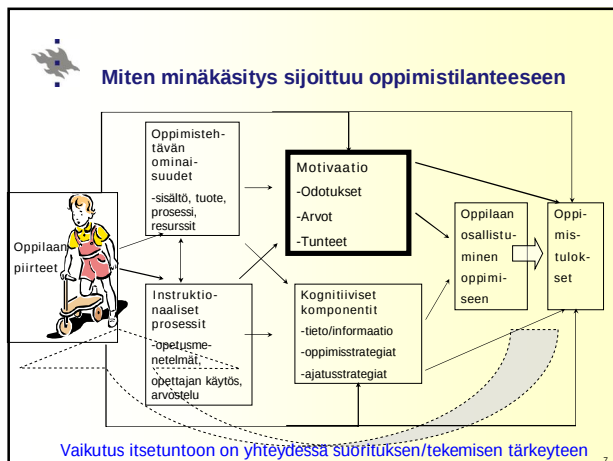

5

- yleistä hyvälle itsetunnon on itsemäärittelytehtävissä
onnistuminen (olen hyvä siinä asiassa, en niin hyvä
toisessa, mutta olen tyytyväinen itseeni sellaisena kuin
olen)
- keskeistä itsearvostukselle/itsetunnon on menestyminen
itselleen tärkeällä minäkäsityksen osa-alueella
- kyselylomaketutkimuksilla voidaan saada selville
 - a) miten lapsi/nuori arvioi selviytävänsä kysytyllä osa-alueella
 - b) miten vanhemmat arvioivat, että lapsi/nuori selviytyy ko.
osa-alueella
 - c) miten opettaja arvioi, että lapsi/nuori selviytyy ko. osa-
alueella
 - d) mitä osa-alueita nuori pitää itselleen tärkeänä

6

Sosiaaliset ja emotionaaliset haasteet – virtuaalisia välineitä opettajien käyttöön

ETA ELI KÄYTTÄYTYMISEN JA TUNTEIDEN HALLINNAN ARVIOINTILOMAKE

■ eli **BEHAVIORAL AND EMOTIONAL RATING SCALE, SECOND EDITION (BERS-2) FRIENDS**

■ Tekijä: Epstein, H. M. (1998, 2004) (suom./testaus: Kuorelahti, M., Lappalainen, K., Thuneberg, H. & Hotulainen, R.)

■ Construct: Child Development, Family Relationships, Parenting Skills

■ The BERS-2 is useful in evaluating children for pre-referral services, in placing children for specialized services, and in measuring the outcomes of services.

Mittarin käytön ja tutkimuksen lähtökohtia:

- Oppilaiden vahvuuksien tunnistamisen ja tukemisen tärkeys
- Varhaista puuttumista sosiaalisiin ja emotionaalisiin ongelmiin pidetään tärkeänä
- Oppilaan pedagogisen ja sosioemotionaalisen hyvinvoinnin seuranta ja arviointi jäänyt suositusten tasolle (Hotulainen & Lappalainen 2006)

- perustuu lapsen/nuoren käyttäytymisen ja tunteiden hallinnan vahvuuksien arviointiin
→ (57 väitettä, 4-portainen asteikko: ei lainkaan, ei kovin hyvin, aika hyvin, erittäin hyvin)
- arvioitsijoina toimivat lapsi/nuori itse, opettaja, vanhempi
- arvioinnissa mitataan lapsen ja nuoren positiivisia tunne- ja käyttäytymistaitoja, kykyjä ja ominaispiirteitä, jotka
 - jotka luovat tunteen henkilökohtaisesta osaamisesta,
 - edistävät tyydyttäviä suhteita perheenjäseniin ja muihin ihmisiin,
 - vahvistavat kykyä kestää stressiä ja selviytymistä epäonnistumisista
 - edistävät lapsen/nuoren persoonallisuuden sekä sosiaalista että akateemista kehitystä

Kuusi vahvuusalueita:

Vahvuusalue 1

■ **Vahvuus ihmissuhteissa** (Interpersonal Strengths, IS)

- lapsen/nuoren kyky kontrolloida tunteitaan ja käyttäytymistään sosiaalisissa tilanteissa
- lapsi/nuori tunnistaa, mitä häneltä odotetaan ja osaa kontrolloida itseään myös stressaavissa tilanteissa
- 15 väitettä (esim. osaan ilmaista vihan tunteeni hyväksyttävällä tavalla)

Vahvuusalue 2

■ **Vahvuus perheenjäsenenä** (Family Involvement, FI)

- lapsen/nuoren osallistuminen perheen asioihin ja hänen suhteensa muihin perheenjäseniin
- 10 väitettä (esim. tulen hyvin toimeen perheeni kanssa)

Vahvuusalue 3

- **Vahvuus itsensä kanssa** (Intrapersonal strength, IaS)
 - lapsen/nuoren perusnäkemys itsestään
 - 11 väitettä (esim. tiedän, mitä osaan hyvin)

13

Vahvuusalue 4

- **Vahvuus koulussa** (School Functioning, SF)
 - lapsen/nuoren kyky suoriutua koulussa ja luokassa oppilaana
 - 9 väitettä (esim. kuuntelen tunneilla ja teen muistiinpanoja)

14

Vahvuusalue 5

- **Tunne-elämän hallinta** (Affective Strength, AS)
 - lapsen/nuoren taito hyväksyä toisten ihmisten osoittamia kiintymyksen ja välittämisen tunteita sekä kyky osoittaa niitä myös itse toisia kohtaan
 - 7 väitettä (esim. osoitan toisille ihmisille pitäväni heistä)

15

Vahvuusalue 6

- **Ammatti(elämän)ura** (Career Strength, CS)
 - nuoren suuntautuminen jatkokoulutukseen ja tulevaisuuteen
 - 5 väitettä (esim. tiedän, mitä haluaisin tehdä elämänurakseni)

16

Aineisto (oppilaiden kysely):

- 9-luokkalaiset kevät 2007 N = 497
 - Tytöt 47,7 % (n = 237)
 - Pojat 52,3 % (n = 260)
 - Erityisopetus 7- 9-luokilla 30,8 % (n = 148)
 - Tytöt 30,6% (n = 70)
 - Pojat 31,1% (n = 78)

17

KTA- ja BERS-mittarin luotettavuus:
reliabiliteetti mittarin 6:lla eri vahvuusalueella

N = 497	Vahvuus ihmis- suhteissa (15)	Vahvuus perheen- jäsenenä (10)	Vahvuus itsensä kanssa (11)	Vahvuus Kou- lussa (9)	Vahvuus tunne- elämän- hallinta (7)	Vahvuus ammatti (elämän- urassa (5)	Yht. (57)
KTA	.85	.83	.80	.83	.77	.82	.93
BERS	.89	.85	.91	.89	.84	.87	.91

18

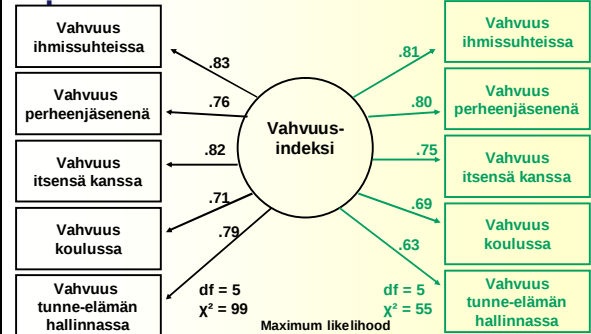
Eri vahvuusalueiden (zero-order) korrelaatiot KTA ja BERS

Vahvuus ihmis- suhteissa	-				
Vahvuus perheenjäsenenä	.56 .58	-			
Vahvuus itsensä kanssa	.62 .70	.55 .61	-		
Vahvuus koulussa	.55 .66	.52 .64	.46 .65	-	
Vahvuus tunne-elämän hallinnassa	.61 .49	.47 .57	.67 .57	.36 .63	-

19

Osa-alueiden faktorilataukset vahvuusindeksille BERS ja KTA

20

INDEX = kaikki vahvuudet yhdessä (raakapistet muunnettuna)

BERS-2 STRENGTH INDEX		BERS-2	KTA
<70	VERY POOR	2,3 %	VÄHÄN VAHVUUKSIA 8,9 %
70-79	POOR	6,8 %	
80-89	BELOW AVERAGE	16,1 %	KESKI- MÄÄRÄISET VAHVUUDET 82,4 %
90-110	AVERAGE	49,5 %	
111-120	ABOVE AVERAGE	16,1 %	
121-130	SUPERIOR	6,8 %	PALJON VAHVUUKSIA 8,7 %
>130	VERY SUPERIOR	2,3 %	

21

Oppilaiden (N=494) erityisopetukseen osallistuminen ja käyttäytymisen ja tunne-elämän vahvuudet %.

	Paljon vahvuuksia	Keskimmä- räiset vahvuudet	Vähän vahvuuksia	Yht.
Osallistunut erityisopetukseen	5,4	81,6	12,9	100%
Ei erityisopetusta	9,4	83,3	7,3	100%

$\chi^2 = 5,582$, D.F.=2, P=.057

22

Oppilaiden (N=494) erityisopetustarpeen syy ja käyttäytymisen ja tunne-elämän vahvuudet %.

	Paljon vahvuuksia	Keskimmä- räiset vahvuudet	Vähän vahvuuksi a	Yht.
Tarkkaavaisuus tai käytösongelmat	-	69,2	30,8	100%
Oppimisvaikeudet/kou- luaine (ma, ai ru, en)	6,0	82,8	11,2	100%
Ei erityisopetusta	9,4	83,3	7,3	100%

$\chi^2 = 11,401$, D.F.=4, P=.022

23

Oppilaiden (N=494) jatkosuunnitelma ammatilliseen koulutukseen ja käyttäytymisen ja tunne-elämän vahvuudet %

	Ei jatka amm.koul.	Ei osaa sanoa	Jatkaa amm.ko ul.	Yht.
Paljon vahvuuksia	59,5	4,8	35,7	100%
Keskimmäiset vahvuudet	48,5	3,7	47,8	100%
Vähän vahvuuksia	27,3	11,4	61,4	100%

$\chi^2 = 13,344$, D.F.=4, P=.010

24

Oppilaiden (N=494) jatkosuunnitelma lukioon ja käyttäytymisen ja tunne-elämän vahvuudet %.

	Ei jatka lukioon	Ei osaa sanoa	Jatkaa lukioon	Yht.
Paljon vahvuuksia	21,4	16,7	61,9	100%
Keskimääräiset vahvuudet	41,9	7,9	50,2	100%
Vähän vahvuuksia	54,5	15,9	29,5	100%

$\chi^2 = 16,188$, D.F=4, P=.003

25

Oppilaiden (N=494) jatkosuunnitelmapäätöksen (lukio/ammattillinen koulutus) varmuus ja käyttäytymisen ja tunne-elämän vahvuudet %.

	Varma	Epävarma	Ei osaa sanoa	Yht.
Paljon vahvuuksia	83,3	9,5	7,1	100%
Keskimääräiset vahvuudet	81,6	11,5	6,9	100%
Vähän vahvuuksia	56,8	20,5	22,7	100%

$\chi^2 = 18,064$, D.F=4, P=.001

26

Tutkimus 2;
Monitahoarviointi (opettaja / vanhempi) N=334,
Kuorelahti, M.

Arvioidut lapset sukupuolen mukaan

Suku-puoli	N	%	Ikä
tyttö	145	43,4	8,66
poika	189	56,6	8,31
Total	334	100,0	p=.024

27

Perheen arvioijat

Arvioija	N	%
äiti	265	79,8
isä	43	13,0
muu	5	1,5
molemmat	19	5,7
Total	332	100,0

28

Vahvuusalueet vanhempien ja opettajien arvioimana / tytöt ja pojat

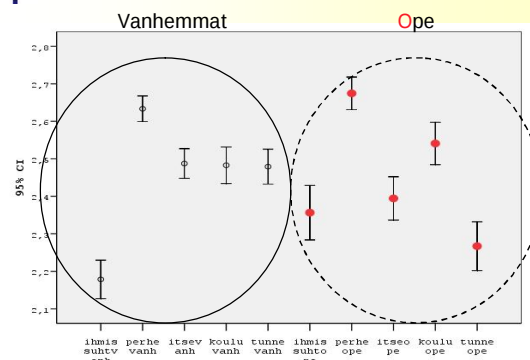
Vahvuus-alue	SP	N	Vanh.	Opett.
Ihmissuhteet	T	145	2,29	2,49
	P	187	2,08	2,19
Perhe	T	134	2,69	2,74
	P	181	2,57	2,60
Itsetunto / minä	T	145	2,57	2,49
	P	187	2,43	2,29
Koulunkäynti	T	141	2,60	2,68
	P	181	2,38	2,43
Tunteiden hallinta	T	144	2,60	2,45
	P	188	2,39	2,10

Vanhempien ja opettajien ero: p=.000

29

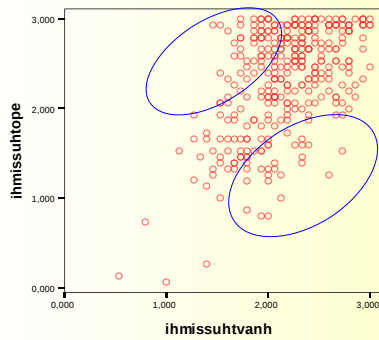

Opettajien ja vanhempien arviot vahvuusalueista (95 % luottamusväli)

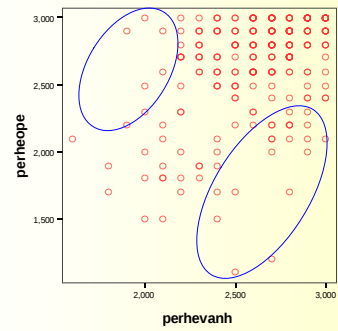
30

Hajontakuvio: ihmissuhteet

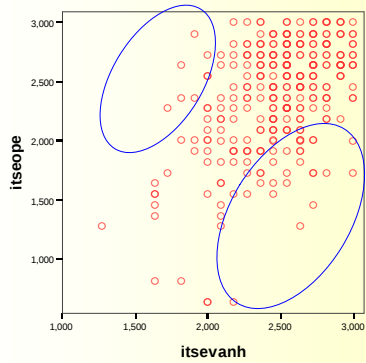
31

Hajontakuvio: Perheen jäsenyys

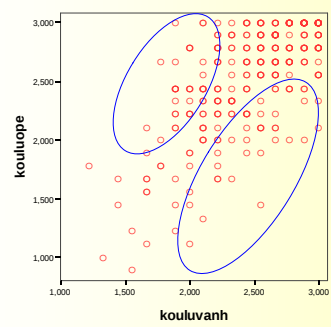
32

Hajontakuvio: Itsetunto, minäkäsitys

33

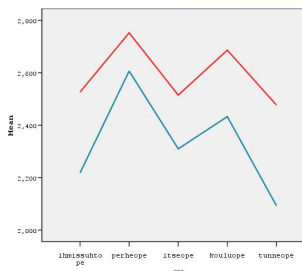
Hajontakuvio: Toiminta koululaisena

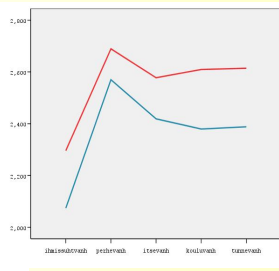
34

Opettajien ja vanhempien arviot vahvuusalueista sukupuolittain

opettajat

vanhemmat

35

Muuta

- Testin kehittäjä Epstein vieraili Joensuussa (siunaus kehittelylle)
- Lomaketta tulee vielä edelleen tarkentaa
- PS – kustannuksen kanssa alustava kustannussopimus manuaalista ja lomakkeesta analyysien varmistuttua
- Kasvatustieteen päivillä 2008 vanhempien lomakkeen analysoinnin esittely
- Keväällä Seattlessa yhteisesitys Epsteinin kanssa

36